

9

Beatriz Osés, Erik Vogler in napačno dekle

S strategijo **Piratski stavki** v izbrane odstavke literarnega besedila vnesemo nekaj vsiljivcev v obliki besed ali stavkov (tj. besed ali stavkov, ki jih v besedilu ni). S tem korenito spremenimo pomen besedila, spremenimo pa tudi ravnanje ali psihološki opis junakov. Strategija je primerna predvsem za daljša besedila, kot je npr. četrti del serije o Eriku Voglerju, v katerem Erik spozna mlado Cloé, v katero se noro zaljubi. Vogler se mora soočiti le z dvema težavama, da bi jo osvojil: Albertom Zimmerjem in skrivnostnim morilcem.

SODELUJOČI/-e

15–20. Izvedba je lahko zanimiva tudi s skupino do 30 udeležencev. Pri večjem številu ni učinkovita.

CILJI

- razumevanje motivacij za ravnanje književnih oseb iz romana,
- urjenje spomina,
- razumevanje intence avtorice Beatriz Osés,
- zaznavanje, doživljanje in vrednotenje koherence besedila.

KAJ POTREBUJEMO ZA IZVEDBO

- Dovolj izvodov knjige, da jo lahko udeleženci preberejo pravočasno in v času, ki ni daljši od petnajstih dni pred dogovorjenim srečanjem.
- Liste, na katere napišemo spremenjene povedi. Dovolj izvodov za vse udeležence (Priloga 1).

Gradivo pripravimo tako, da izberemo nekaj ekspresivnih odstavkov besedila, – pet ali šest – ki so v besedilu med seboj precej oddaljeni. V vsakem odstavku dodamo in/ali spremenimo besedo ali dve, lahko pa tudi celoten stavek, kar spremeni glavno misel, dogajanje ali opis oseb. Če je mogoče, vse odlomke zapišemo na eno stran lista.

ČAS, POTREBEN ZA IZVEDBO

40 minut, če udeleženci hitro prepoznajo »piratstva«, ki smo jih zagrešili, in če njihovo število ni preveliko.

PREDNOSTI IN PASTI

Izvedba bo zanimiva, če smo izbrali zanimive odstavke, če so udeleženci pozorno prebrali besedilo in ga razumeli in če se spomnijo prebranega.

Težave nastopijo pri slabših bralcih ali če nismo dobro izvedli strategije.

IZVEDBA

1.

Učencem pokažemo naslovnice 1., 2., 3. in 4. dela v seriji o Eriku Voglerju. Vprašamo jih, ali se jim zdi, da je na naslovnici četrte knjige glavni lik drugačnega razporeženja. Zakaj je na tej naslovnici upodobljen drugače? Z udeleženci pokomentiramo, kaj je Erika v knjigi spremenilo.

2.

Po uvodnem pogovoru o poglavitnih elementih knjige, ki naj ne bi presegal deset minut, vsak udeleženec prejme list s spremenjenimi odstavki.

3.

Udeleženci pozorno preberejo napisano, nato v vsakem odstavku podčrtajo tiste besede, stavke in/ali povedi, ki v besedilo ne spadajo, torej poiščejo »pirate«.

4.

Ko mine dovolj časa, da udeleženci poiščejo piratske besede, enega od udeležencev prosimo, naj prebere prvi odstavek. Z udeleženci se pogovorimo, katero besedo ali stavek so podčrtali. Sami ne povemo, ali je beseda ali stavek res vrinjen/-a in/ali spremenjen/-a. Tako udeleženci najprej skupaj preberejo in se pogovorijo o vseh odstavkih.

5.

Šele ko udeleženci preberejo vse odstavke in poiščejo vrinjene (piratske) besede, povemo, katere pirate smo skrili vanje.

ANALIZA IZVEDBE

Premislimo, ali smo dobro izbrali odstavke, kaj je bilo pri izvedbi dobro in kaj ter zakaj se morebiti ni izšlo po načrtih.

Če menimo, da bi uvodni pogovor lahko preveč pomagal pri odkrivanju »piratstev«, ga opravimo na koncu izvedbe.

VEČ IZZIVOV

1. Predstavljaljaj si, da moraš napisati besedilo, ki ga najdemo na hrbtni strani knjige in ki povzema dogajanje v knjigi. Poskusi napisati čim bolj atraktiven opis, ki bi ljudi pritegnil k branju knjige.
2. Pisateljica Beatriz Osés se je odločila za prozno besedilo, mi pa menimo, da bi bilo Erika Voglerja zanimivo brati tudi v dramskem besedilu ali poeziji. Si upaš izbrati odlomek, ki te je najbolj navdušil, in ga prenesti v drugo literarno zvrst?
3. Če bi imel možnost spoznati Erika Voglerja v živo, kaj bi ga vprašal/-a? Bi mogoče raje intervjuval Alberta Zimmerja? Predstavljaljaj si, da si novinar oz. novinarka in pripravi seznam vprašanj za intervju.
4. Predstavljaljaj si, da Erik Vogler postane profesionalni detektiv. Kakšna bi bila njegova pisarna? Kako bi jo opremil? Kaj bi shranil v predale? Poskusi narediti izris načrta notranje opreme, v katerega vključiš čim več podrobnosti.

PRILOGA 1 (predlogi odlomkov)

Erik Vogler se je sklonil, da bi si ob blizu ogledal drobne kamenčke, ki so obrobjali potko pri châteauju. Ni se zmenil za kričanje babice Lize, naj se ne oddaljuje, privabili so ga namreč minerali, ki jih je opazil, in v nasprotju z vsemi pričakovanji si je drznil popolnoma sam zaviti globlje v tisti neznani vrt, ki je obdajal dvorec. Sivo poznojanuarsko nebo je ležalo nad Parizom in tipično francosko pokrajino okoli njega. Čepe je s kazalcem in palcem previdno pobral enega od kamenčkov in si ga ponesel v višino svojih kostanjevih oči. (str. 11)

Na smrt se je dolgočasil. Tam je bil Albert Zimmer, ki je sedel v bordo rdečem naslanjaču in mežikal mladi pegasti kuharici, ki je pravkar vstopila v salon. Tak kot vedno, neznosen. Pladenj s kanapejčki na ebenovinasti mizici v slogu rokokoja. Neprebavljivi Zimmer, ki je, kot po navadi, prišel z njimi v oporo Berti Vogler, ki se je zleknila na zofo v barvi šampanjca poleg svojega starega študentskega prijatelja, upokojenega sodnika Julienu Amberta. Kruhki z gosjo pašteto, pardon, foie de pate. Neustavljivi jok pod ogromnim kristalnim lestencem v salonu. Pa majordom, ki je prišel najavit, da jim bo gostiteljica vsak trenutek prišla izreč dobrodošlico. (str. 15)

»Ne skrbi, Erik. Govoril sem s policijo in zagotovili so mi, da je tisti cirkusant še vedno v svoji strogo varovani celici. Nemogoče je, da bi ti on poslal čokoladno pito. Kakor koli že, obljubili so mi, da bodo dogodek preiskali.« (str. 51)

Pod pozornim majordomovim pogledom so se Beatrice Halle, glasna natakaraica, Fontaine, Berta, Albert in Erik nastanili na udobne, z rdečim žametom oblazinjene stole. Kmalu sta se jim pridružila tudi gospod Halle in Valeria Forte, ki sta v opravičilo za zamudo rekla, da sta spala v svojih sobah. Iz očitnih razlogov se ni prikazal Olivier Dubois. Kljub odsotnosti odvetnika in sodnika Amberta so gostje vztrajali, da si ogledajo filmček, zmontiran iz fotografij, ki sta ga pripravila Jacques Halle in gostiteljica. Majordom je vključil projektor, nato pa dal znak Madeleine, da ugasne luči v salonu. V temi improvizirane kinodvorane Erik, stisnjen med Alberta na eni strani in babico na drugi, ni mogel prenehati misliti na Cloé in na njeno svarilo. Toda, le kje je bilo dekle iz rastlinjaka? Zakaj se jim ni pridružilo? (str. 67)

»Odhajam!« je užaljeno zabrusil Erik, nato pa se obrnil k sodniku: »No, tukaj ga imaš. Je tega tudi zdelala pljučnica?« je vprašal, ne da bi stopil korak bližje truplu. »Še en mrlič, že drugi v nekaj urah. No, kako boš pa to pojasnil?« je Erik izzval Alberta. »In tukaj je še tista nesreča na stopnicah. Jaz verjamem v naključja.« (str. 74)

Véronique Rolland je prizor zgolj nemočno opazovala: preproga dvorca La Rose Rouge je bila suha in čista. Erik pa je paralizirano opazoval drug prizor: ta, v katerem se je Zimmer pretvarjal, da je žrtev, in z roko objemal Cloé okoli ramen. To je bilo neznosno! Tega ni mogel dovoliti! Nenadoma pa mu je sliko zakrila Madeleine z brisačami. (str. 101)

Komaj je vstopil, se je sunkovito ustavil in naslonil na steber, da bi prišel do sape in se nekoliko umiril. Ob tem, kar je zagledal, je okamnel. Zimmer, s hrbtom proti vratom, je sedel nekaj metrov proč od njega v naslanjaču pred ognjem. Cloé je odložila plašč na bližnji taburet. Albert se je sklanjal nad njen vrat, oblečena pa je bila v belo bluzo. Ker je imela zgornji gumb na bluzi odpet, je Erik opazil, da okoli vratu ni imela verižice s simbolom stolpa iz Pariza. V dekletovem pogledu je bila mešanica osuplosti in privlačnosti. Erik je hotel zakričati, vendar je bilo prepozno. Zakaj si je snela križec, ki ji ga je posodil? Zimmerjeve ustnice so pobožale mehko kožo njegove žrtve. Nenadoma, kot bi se prebudila iz sanj, je Cloé dvignila roko in Albertu primazala močno zaušnico. Od daleč se je Vogler zadovoljno nasmehnil. (str. 106)

Istočasno se je po stopnicah neverjetno okretno pognal Albert Zimmer, ki je zapustil salon s kaminom. Erik je že skoraj dosegel svojo spalnico. Vrata, stena, vrata, stena. Prazen hodnik. Do sobe sta ga ločila le še dva metra. Z enim skokom se je pognal do vrat, ne da bi se odlepil od stene. Blatne lombartinke so se ustavile pred vrati sobe, ki so mu jo določili. V naglici je pritisnil na kljuko z absurdnim prepričanjem, da bo notri zagledal Erika, čeprav, roko na srce, ni bilo ključa, ki bi preprečeval, da bi kdor koli vstopil ali izstopil, kot bi se mu zahotelo. Drhteč od tesnobe, je poiskal stikalo in zaprl vrata za sabo. (str. 112)